

Til Det Klima- og Miljødepartementet

Bergen 06.12.2016

Infrastrukturen "Integrated Carbon Observation System" (ICOS) er etablert for å sikre Europa med kvalitetssikrede og konsistente klimagassobservasjoner og dekker CO₂-utvekslingen i hav, atmosfære og land. Det norske medlemskapet i ICOS ERIC ble undertegnet av det Kongelige Klima og Miljø Departement sommeren 2015. Norge bidrar med observasjoner i hav, på land, i atmosfæren samt integrering av disse. I tillegg koordinerer Norge hele det marine nettverket i ICOS (Ocean Thematic Centre (OTC)).

ICOS koordinerer klimagassobservasjoner i 11 medlemsland: Norge, Sverige, Danmark, Finland, England, Tyskland, Holland, Belgia, Frankrike, Tsjekkia og Italia. Flere land vil bli med i ICOS i nærmeste framtid.

Formålet med ICOS er å innhente målinger som gjør det mulig å bestemme utslipp og opptak av klimagasser i Europa og omkringliggende havområder. Dette redskapet er av avgjørende betydning for å dokumentere at "Parisavtalen" følges opp av de forskjellige nasjonene som har signert denne avtalen, inkludert Norge.

Utover sine bidrag til det Europeiske nettverket, vil det norske nettverket "ICOS-Norge" ha et spesielt fokus på å dokumentere utviklingen i det "nasjonale klimagassregnskapet". Dette inkluderer konsentrasjoner i atmosfæren og hvordan vegetasjonstyper og havområder absorberer deler av de menneskeskapte utslippene. I tillegg vil marine observasjonene være viktige dokumentasjon av hastigheten av havforsuring generelt sett og langsmed Norskekysten. Nettverket er under oppbygging og er delvis operativt, og kan allerede fungere som et rådgivende organ når det gjelder klimagassproblematikk og hvordan utslipp vil virke inn på vårt klima.

Norge har en sterk rolle som pådriver i å utforme internasjonal klimapolitikk og deltar på mange arenaer knyttet opp mot klimaforskning. Det er derfor viktig at Norge utformer en lov som står i stil med Parisforpliktelsene om reduksjon av klimagassutslipp.

Norge har et spesielt ansvar i sin rolle som produsent og eksportør av fossile energiresurser. Det er derfor viktig at den norske klimapolitikken er konsistent og etterprøvnbar, ikke minst i møte med de internasjonale forpliktelsene i Parisavtalen.

Kommentarer til loven.

Våre kommentarer er uttrykt i kursiv og forslag endringer i lovtekst og spørsmål er uttrykt i rødt kursiv. Vi foreslår en tilføyelse til klimalovet = § 5 og påfølgende kommentarer i rød kursiv.

Lov om klimamål (klimaloven)

§ 1 Formål og virkeområde

Loven skal fremme gjennomføring av Norges klimamål som ledd i omstilling til et lavutslippssamfunn (*Hva menes med lavutslippssamfunn? Er det mulig å komme med en konkret målsetning som harmonerer med Parisavtalen?*) i Norge i 2050. Det legges til grunn at en ambisiøs politikk nasjonalt må være fornuftig i en global sammenheng.

Loven skal også fremme åpenhet og offentlig debatt om status, retning og framdrift i dette arbeidet.

Loven omfatter de klimagasser og kilder til utslipp og opptak som omfattes av FNs Klimakonvensjon.

Hvem vil være ansvarlig for oppfølging av denne loven? Regjeringens klimaminister?

Denne paragrafen er meget vagt formulert. Hvis paragrafen uttrykker klare og konkrete målsetninger for hva som menes med et lavutslippssamfunn og også belyser hvem i regjeringen som er ansvarlig for utøvelsen vil loven totalt sett få en mye sterkere nytteverdi for samfunnet.

§ 2 Klimamål for 2030

Målet er ~~minst~~ 40 prosent utslippsreduksjon i 2030 sammenlignet med norske utslipp i 1990. Målet kan gjennomføres felles med EU.

*Igjen er det viktig å være ambisiøs og klar i målsetningen. Målet bør være 50 prosent utslippsreduksjon **innen** 2030 sammenlignet*

§3 Klimamål for 2050 Målet er at Norge skal bli et lavutslippssamfunn i 2050.

Målsetningen er for uklar. Målsetningen bør etter vårt forslag være å nå 50 prosent utslippsreduksjon i 2030 for å være kompatibel med klimamålene i avtalen. Da bør utslippsmålet være en reduksjon 80-90 prosent i 2050.

§4 Styrings- og rapporteringsmekanisme Regjeringen skal hvert år legge fram for Stortinget

- en **årlig til månedlig** oversikt over utviklingen i klimagassutslippene, utslippsframskrivninger og redegjørelse for gjennomføring av klimamål fastsatt i denne lov,
- en **årlig oppsummering og** rapportering på hvordan Norge forberedes på og tilpasses klimaendringene,
- en **årlig** oversikt som synliggjør sektorvise utslippsbaner innenfor ikke-kvotepliktig sektor og hvilke typer tiltak **skal støttes og implementeres** for å realisere disse, og,
- i budsjettproposisjonen for neste års statsbudsjett, en omtale av hvordan regjeringen ~~har tenkt å~~ **skal** nå klimamål fastsatt i denne lov, og klimaeffekten av fremlagt budsjett.

Igjen bør loven uttrykke klare ambisjoner. Her kan ansvarlig, her foreslått som klimaminister i regjeringen, benytte den faglige kompetansen og investeringen Norge har gjort i ICOS-RI. Etter som dette målenettverket kommer i gang med sine, målinger og synteser, så kan ambisjonene i tid for rapportering av klimagassutslipp følge utviklingen i hyppigheten slike data kan bli gjort tilgjengelige.

En tett dialog mellom samfunn og vitenskap, i dette tilfelle ICOS nettverket og politisk ansvarlig for norsk utslippspolitik, vil være nyttig for å klargjøre forventninger til hverandre. Eksempelvis hvilke produkter målenettverket leverer til politikker som er nyttig for dem når de skal gjøre avgjørelser og hvilke produkter ønsker politikerne å få fra forskerne og sist men ikke minst, hvilke produkter er realistisk til å levere fra målenettverket.

§5 Et rådgivende kontrollorgan for utslippspolitikken – eller i en videre forstand, et klimaråd

ICOS målenettverk og utslippssyntese arbeid kan benyttes direkte til evaluering av utslippspolitikken. Dette nettverket operer i hele Europa og er også knyttet til globale analyser. Det rådgivende organet bør inkludere konsekvensanalyser av reelle utslipp og hvilke samfunnsmessige konsekvenser dette vil ha for Norge. Hele denne aktiviteten kan samles i et "Klimaråd". Målet må være å få et hurtigarbeidende råd hvis medlemmer er til en hver tid oppdatert om utslippsrater og klimautvikling.

§6 Ikrafttreden

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

ICOS Norge er konstruert for å dokumentere klimagassregnskap og vil i så måte være en ideell enhet for å evaluere effekten av tiltak som tar sikte på å redusere utslipp av disse. Nettverket er under utvikling både i Norge og ellers i Europa. Det er derfor meget naturlig at ICOS Norge stiller sin kompetanse til disposisjon på en aktiv måte både når det gjelder utforming, igangsetting og videre oppfølging av den nye foreslåtte klimaloven.

Med vennlig hilsen

Prof. Dr. Truls Johannessen

Koordinator for ICOS Norge og Direktør for ICOS Havtematiske Senter
Epost: truls.johannessen@uib.no
+47 915 38 169 el. +47 55 58 43 27

